

Kilka uwag do brzmienia artykułu 40 Prawa bankowego nowelizowanego w ramach transpozycji dyrektywy CRD VI

05 Maj 2026 r.

Trwają prace nad zmianami do ustawy Prawo bankowe, które mają wdrożyć do prawa krajowego przepisy dyrektywy CRD VI¹. Pierwszy projekt zmian pojawił się w czerwcu 2025 roku, a kolejny – datowany na 5 marca 2026 roku – został właśnie skierowany do komisji prawniczej Rządowego Centrum Legislacji.

Nowe brzmienie artykułu 40 Prawa bankowego jest transpozycją jednego z kluczowych w dyrektywie CRD VI przepisów, a mianowicie artykułu 21c, który określa, kiedy banki oraz inne podmioty spoza Unii Europejskiej (oraz EOG) powinny otworzyć oddziały w Polsce. Przepisy dyrektywy wprowadzają zasadę, że takie podmioty mają prowadzić określony rodzaj działalności bankowej w państwie członkowskim za pośrednictwem oddziału otwartego w tym państwie. Dyrektywa wprowadza jednocześnie wyjątki od tej reguły, umożliwiające transgraniczne prowadzenie takiej działalności.

W nowym artykule 40 Prawa bankowego znajdujemy kilka nieścisłości, które naszym zdaniem będą sprawiały istotne problemy przy interpretacji tego przepisu (i przepisów z nim związanych). Nieścisłości te powtarzają się w kolejnych wersjach projektu ustawy.

Z brzmienia artykułu 40 wynika, że wszelka działalność prowadzona na terytorium Polski przez banki zagraniczne oraz podmioty z państwa trzeciego niebędące bankiem wymaga utworzenia oddziału, chyba że znajdzie zastosowanie jeden ze wskazanych w tym przepisie wyjątków.

Taka reguła, szczególnie jeżeli dotyczy podmiotów niebankowych, wydaje się być nadmiarowa. Treść powyższych przepisów wskazuje na to, że obowiązek otwarcia oddziału dotyczy wszelkiego rodzaju działalności i usług, także niefinansowych (np. sprzedaży towarów), wykonywanych przez różne podmioty. Wydaje się to być niezgodne z ustawą z 8 marca 2018 roku o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która w artykule 5 ust. 3 zezwala podmiotom spoza Unii Europejskiej na świadczenie usług transgranicznych na zasadach

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1619 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyk środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego.

określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską umowach międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, jeżeli takie umowy nie zostały zawarte.

Przy czym w odniesieniu do usług finansowych w tej ustawie jest pewien niuans, a mianowicie przepisy umożliwiające działalność transgraniczną nie mają zastosowania do usług finansowych określonych w dyrektywie w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego². To rodzi zresztą dodatkowe wątpliwości interpretacyjne dotyczące na przykład tego, czy udzielanie pożyczek podmiotom gospodarczym – które jest co prawda usługą wskazaną w CRD, ale nie stanowi w Polsce działalności reglamentowanej – należy traktować jako usługę, w stosunku do której działalność transgraniczna jest wyłączona.

Wydaje się, że przepisy Prawa bankowego powinny regulować jedynie banki i działalność bankową. Regulacja działalności, która nie jest działalnością bankową i jest prowadzona przez podmioty niebankowe, powinna pozostać przedmiotem ustawy z 8 marca 2018 roku.

Dodatkowo, zakres nowego artykułu 40 wykracza poza ramy CRD VI, której przepisy wymagają otwarcia oddziału przez bank zagraniczny jedynie w odniesieniu do określonych usług, a nie w odniesieniu do wykonywania działalności w ogóle. Usługi te obejmują przyjmowanie depozytów, a także udzielanie kredytów oraz gwarancji i poręczeń. Z kolei, zgodnie z CRD VI, podmiot niebankowy powinien otworzyć oddział jedynie wtedy, gdy prowadzi działalność w zakresie przyjmowania depozytów. Takie rozszerzenie zakresu reglamentacji usług w projekcie ustawy może być intencjonalne (wszelkie usługi finansowe banków zagranicznych powinny być świadczone przez oddział w Polsce, chyba że stosuje się wyjątek). Niemniej pomocne byłoby wprowadzenie do ustawy reguły wyjaśniającej, na czym polega transgraniczne świadczenie usług na terytorium Polski – czy decyduje o tym miejsce zamieszkania lub siedziby klienta, czy miejsce wykonania świadczenia charakterystycznego, czy też znaczenie mają marketing usług i określenie grupy docelowej takich usług. W sytuacji, w której usługi finansowe są świadczone poprzez aplikacje bądź strony internetowe, znalezienie odpowiedzi na te pytania jest istotne.

Ponadto artykuł 40 w nowym brzmieniu wprowadza niepewność co do intencji projektodawcy, a interpretacja tego przepisu może prowadzić do niespodziewanych rezultatów. Można to zaobserwować na następującym przykładzie, w którym zastosowanie przepisu jest ograniczone do banków. Ust. 1 pkt 1 lit. b) wspomnianego artykułu stanowi, że "Bank zagraniczny (...) wykonuje działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział, chyba że świadczy usługę lub prowadzi działalność na rzecz klienta lub kontrahenta mającego siedzibę lub znajdującego się na terytorium Unii Europejskiej, który jest: (...) instytucją kredytową (...)". Wynika z tego, że na przykład bank amerykański musi otworzyć w Polsce oddział, jeżeli tutaj wykonuje działalność, chyba że świadczy usługę dla instytucji kredytowej (a więc, w uproszczeniu, dla banku z UE/EKG). Brzmienie tego przepisu może prowadzić do wniosku, że jeżeli bank amerykański świadczy usługę na rzecz instytucji kredytowej we Francji, to jest to wystarczające do zwolnienia całej jego działalności na terytorium

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE.

Polski z obowiązku utworzenia oddziału, mimo że świadczenie przez bank amerykański usług na rzecz instytucji kredytowej we Francji wydaje się nie mieć związku z terytorium Polski. Powstaje pytanie, czy taka faktycznie była intencja autora projektu.

W kontekście przywołanego wyżej artykułu 40 ust. 1 pkt 1 lit. b) należy także zwrócić uwagę na to, że wprowadzony tym przepisem wyjątek dotyczący działalności międzybankowej ma zastosowanie tylko do banków krajowych i instytucji kredytowych. Zatem, jeżeli bank zagraniczny lub podmiot z państwa trzeciego niebędący bankiem zagranicznym świadczy usługę lub prowadzi działalność na rzecz banku krajowego albo instytucji kredytowej, to nie będzie miał obowiązku działania za pośrednictwem oddziału. Gdyby jednak chciał świadczyć taką samą usługę albo prowadzić działalność na rzecz polskiego oddziału banku zagranicznego, mógłby to robić wyłącznie poprzez oddział. Także w tym przypadku nasuwa się pytanie, czy rzeczywiście taki był cel projektodawcy, czy może zapis ten jest wynikiem omyłki.

Problem pojawia się także w artykule 40 ust. 1 pkt 1 lit. a), który zawiera wyjątek od obowiązku działania za pośrednictwem oddziału w przypadku tzw. odwrotnego pozyskiwania (*reverse solicitation*), czyli świadczenia usług dla klienta w następstwie własnej, wyłącznej inicjatywy tego klienta. Podobny wyjątek wprowadziła dyrektywa MIFID w odniesieniu do działalności maklerskiej i jest on odzwierciedlony w art. 115a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. W zmienianym artykule 40 ust. 1 pkt 1 lit. a) wspomniany wyjątek odnosi się do podmiotów z państwa trzeciego niebędących bankami zagranicznymi, ale nie uwzględnia banków zagranicznych. W konsekwencji, o ile w przypadku świadczenia usług w następstwie własnej, wyłącznej inicjatywy klienta podmiot z państwa trzeciego niebędący bankiem nie musi działać za pośrednictwem oddziału, o tyle w takim samym przypadku od banku z państwa trzeciego utworzenie oddziału jest wymagane. Takie rozwiązanie jest przy tym niespójne z ust. 2 omawianego artykułu, w którym w kontekście ust. 1 pkt 1 lit. a) mowa jest zarówno o podmiocie z państwa trzeciego niebędącym bankiem zagranicznym, jak i o banku zagranicznym. Wydaje się, że nieuwzględnienie banków zagranicznych w artykule 40 ust. 1 pkt 1 lit. a) jest więc przeoczeniem.

Odkodowanie normy prawnej z przepisu artykułu 40 w proponowanym brzmieniu będzie w praktyce problematyczne, co z pewnością nie będzie sprzyjać pewności obrotu gospodarczego na rynku usług o charakterze finansowym.

Grzegorz Namiotkiewicz

Of Counsel, Warsaw

E: grzegorz.namiotkiewicz@cliffordchance.com

T: +48 22 627 11 77

Anna Biała

Counsel, Warsaw

E: anna.biala@cliffordchance.com

T: +48 22 627 11 77

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich istotnych zagadnień i nie obejmuje wszystkich aspektów przedstawionych zagadnień. Publikacja nie stanowi porady prawnej ani żadnej innej porady.

cliffordchance.com

ul. Lwowska 19, 00-660 Warsaw, Poland

© Clifford Chance 2026

Akta rejestrowe przechowuje Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego KRS: 0000053301 NIP: 5262579191

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing • Brussels • Bucharest** • Casablanca • Delhi • Dubai • Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Houston • Istanbul • London • Luxembourg • Madrid • Milan • Munich • Newcastle • New York • Paris • Perth • Prague** • Riyadh* • Rome • São Paulo • Shanghai • Singapore • Sydney • Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

*AS&H Clifford Chance, a joint venture entered into by Clifford Chance LLP.

**Clifford Chance has entered into association agreements with Clifford Chance Prague Association SRO in Prague and Clifford Chance Badea SPRL in Bucharest.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.